

МУЛТИМЕДИЈАЛНИ ДОКУМЕНТ КАО ПРЕДМЕТ-ПРОЈЕКАТ
НА КАТЕДРИ ЗА БИБЛИОТЕКАРСТВО И ИНФОРМАТИКУ
ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Александра Тртовац*

Универзитетска библиотека “Светозар Марковић”, Београд

Апстракт: Мултимедијални документ је нови предмет на четвртој години студија на Филолошком факултету у Београду, на Катедри за библиотекарство и информатику. Предмет је замишљен као пројекат у оквиру кога студенти проналазе, одабирају и дигитализују грађу на одређену тему, користећи раније стечена знања. Рад на пројекту резултира изработом мултимедијалног документа. Кроз опис овог предмета-пројекта и анализу рада на првом од мултимедијалних документа указаће се на фазе у изради овог документа и на квалитативне показатеље у виду потребе и мотивисаности студената да практично примене теоријски стечена знања. Представиће се и један од могућих модела сарадње међу студентима различитих факултета. Први мултимедијални документ на коме су радили студенти Катедре за библиотекарство и информатику посвећен је Александру Поповићу, драмском писцу.

Кључне речи: мултимедијални документ, Александар Поповић, дигитализација, мултимедија, библиотекарство и информатика, сарадња

*aleksandra@unilib.bg.ac.rs

1. Мултимедија

Мултимедија подразумева представљање текста, звука, графике, анимације или видео записа у интегрисаном облику коришћењем рачунарских технологија. Она се односи на комбинацију наведених техника путем којих се, посредством модерних технологија, израђују производи за најразличитије потребе. Крајем прошлог века, ограничења која су била наметнута недовољно развијеном рачунарском технологијом, превазиђена су, па се може рећи да данас живимо у времену мултимедијалних садржаја. Ови садржаји срећу се у сваком сегменту друштвеног живота. Првенствено су настајали у области забаве и разоноде и анализе интернета показују да су то и данас најзаступљеније области у којима се јавља мултимедија.

Поље комуникација још је једно битно поље сусрета са мултимедијом. Комуницирање путем рачунара са просторно удаљеним саговорником, путем камере и микрофона, замењује досадашњи модел комуницирања телефоном. Звук је допуњен сликом, што је, такође, мултимедијални садржај.

Једна од значајних карактеристика мултимедије јесте интерактивност. Корисник мултимедијалног садржаја може утицати на ток репродукције. Он сам бира оне делове мултимедијалних документа које ће прегледати као и редослед приказаних садржаја.

Будући да су рачунарске технологије данас добро развијене, да информације путем интернета бивају доступне у кратком временском интервалу, да постоји све више програма за креирање мултимедијалних садржаја, овако презентовани садржаји продиру све више и у процес образовања, од предшколског до високошколског нивоа.

2. Мултимедија у образовању

Било да је реч о мултимедијалним документима који су линеарни или нелинеарни (интерактивни), у савременим системима

образовања мултимедијални садржаји имају запажено место. Нарочито је велики значај мултимедијалних документа код образовања на даљину где студент може, било путем интернета или мултимедијалног садржаја који је постављен на DVD, добити све потребне информације и предавања без обзира што се физички не налази на факултету.

Учење путем мултимедије за бројне студенте је интересантније, а информације пренете на тај начин лакше се усвајају. Већини студената су нове технологије изазовније и визуелни садржаји им помажу да на лакши начин савладају градиво, мотивишу их на учење, разјашњавају недовољно разумљиве појмове и, испоставило се, дају јако добре резултате у односу на класичне процесе учења у виду слушања излагања предавача. Јако је важно да тако презентовано градиво студентима буде доступно и путем интернета.

3. Мултимедија у библиотекарству

Мултимедијални документи су још од средине 90-их година саставни део библиотечких фондова у свету, а од почетка 21. века све је више таквих докумената и у српским библиотекама. Најчешће се јављају у виду пропратне грађе и прилога уз монографије о значајним институцијама и личностима из српске науке, уметности и историје, мада се мултимедијални документи појављују и као засебна издања. Будући да су део библиотечких фондова, мултимедијални документи и рад са њима треба да буду саставни део програма образовања будућих библиотекара.

Смернице IFLA из 2003. године односе се на аудиовизуелну и мултимедијалну грађу за све типове библиотека и друге сродне институције пошто је ова врста грађе постала значајан део фондова библиотека. Како се истиче у смерницама “аудиовизуелни медији су део нашег културног наслеђа и садрже велику количину информација које је потребно

сачувати за будуће коришћење. Разноликост медија у друштву треба да се одражава кроз услуге које библиотекарски нуде својим корисницима. Библиотекарски, као они који пружају информације, треба да воде рачуна о томе да осигурају информације у форматима који највише одговарају разноврсним потребама различитих врста корисника и који се морају јасно разликовати. Библиотеке постоје због своје заједнице и, у складу с тим, морају да задовоље потребе свих чланова заједнице – старих и младих, здравих и болесних, способних и оних са посебним потребама.” (IFLA 2004)

На основу наведеног јасно је да су мултимедијални документи релевантни носиоци информација у савременом библиотекарству. Да би ова грађа била доступна крајњем кориснику потребно је да се за библиотеке обезбеде рачунари са брзим протоком, инсталирају потребни рачунарски програми, едукују и библиотекарски и корисници и упуте се у могућности које доносе мултимедијални документи.

4. Зашто предмет Мултимедијални документ?

Узевши у обзир све наведено, на Катедри за библиотекарство информатику Филолошког факултета у Београду школске 2009/2010. уведен је предмет Мултимедијални документ на четвртој години основних студија¹.

Током студија на овој Катедри, студенти уче о начинима прикупљања, издавања и чувања грађе у библиотекама, музејима и архивима, потом о начинима обраде, каталогизације и класификације грађе, њеном смештају, чувању и давању на коришћење. Такође, они усвајају и знања из рачунарских технологија, интернета, структуре информација, програмирања, база података. Имајући у виду да је реч о студентима завршне године основних студија, студијски програм који похађају и

предмете које су положили, предметни професор, др Цветана Крстев, сматрала је да ће студенти најбоље показати оно што су током студија научили кроз практичну израду једног мултимедијалног документа.

5. Критеријуми за избор теме

Како је раније наглашено, интернет нуди мноштво мултимедијалних садржаја и обиле информација о различитим темама. Да би студенти најбоље показали своје способности и знања у проналажењу материјала за израду мултимедијалног документа, установљени су критеријуми за избор теме за мултимедијални документ:

- да тема буде личност, институција или друштвена појава која је део српске културне баштине;
- да о тој теми на интернету нема довољно информација или да за ту тему интернет може послужити само као полазиште у даљем истраживању;
- да о тој теми студенти могу пронаћи садржаје на различитим носиоцима информација (текст, звук, слика, видео).

Циљ је био да студенти препознају у којим установама могу наћи потребну грађу, да ту грађу дигитализују и да је уврсте у мултимедијални документ.

Разматрајући питање теме, дошло се до закључка да то треба да буде драмски писац Александар Поповић. Не само што је личност веома занимљиве биографије и јако обимног дела, Александар Поповић је недовољно заступљен на интернету и тиме, додатно, погодна тема за мултимедијални документ. Како је његово деловање дало значајан допринос и у позоришту, и на радију, и на телевизији, и на филму, сматрало се да ће студенти моћи да пронађу и прикупе довољно и текстуалне, али и аудио, видео, фотографске и филмске грађе која би чинила садржај мултимедијалног документа.

6. Осврт на биографију Александра Поповића

Александар Поповић је рођен 20. новембра 1929. године у Убу као друго дете у угледној породици. На формирање његове личности од најранијег детињства су утицале мајка и тетка, па је то, можда, разлог што је Александар Поповић жене сматрао значајнијим од мушкараца и што су жене биле главни јунаци његових дела.

Породица Поповић се преселила у Београд где је Александар завршио Трећу мушку гимназију. Први пут се оженио са само 17 година. Последњи разред гимназије завршио је ванредно. Са супругом Даницом добио је четири кћерке – Милицу, Софију, Татјану и Персиду. У том периоду посветио се писању поезије и постао кандидат за члана Удружења књижевника Србије.

Крајем четрдесетих година био је ухапшен под оптужбом да је информбировац, а године које је провео на Голом отоку оставиле су дубок траг у његовом животу. У Београд се вратио са 24 године, као потпуно оронуо и сед. Најтеже му је пало што је отац прекинуо контакт са њим. Принуђен да ради било шта да би преживео, бавио се разним пословима. Био је током 50-их година и зидар, молер, стаклорезац, асфалтер... Иако је, према сопственим речима, живео “као пас”, то је период његових сусрета са српским народом, нарочито на пијацама где је у разговору са сељацима проучавао њихове навике и говор. На тим местима настали су јунаци његових дела.

Почетком 50-их година упознао је Душка Радовића и прихватио његов позив да за Радио Београд пише радио-драме за децу. Наредних шест година интензивно је сарађивао са дечјим драмским редакцијама већине наших радио-станица.

Прве литерарне текстове објавио је 1959. године, а 1961. постао је члан Удружења књижевника Србије. У књижевни живот ушао је

30. децембра 1964. године премијером представе “Љубинко и Десанка” у Атељеу 212. Наредне године премијерно је изведена и његова представа “Чарапа од сто петљи”. Обе представе наишле су на лоше критике, али Александар Поповић није посустао. Наставио је да пише, а његова каријера кренула је узлазним путем.

Телевизија Београд је снимила драму “Намештена соба”, према његовом тексту. Драма је добила веома добре критике домаће стручне јавности, а и међународно признање на фестивалу Prix Italia. На Стеријиним позорју 1966. године изведене су две његове драме – Народно позориште из Београда извело је “Сабљу димискију”, а Атеље 212 “Крмећи кас”. Тада је добио и специјалну награду за драмски текст.

Његову наредну драму “Јелена Тетковић” изводила су позоришта у Суботици, Нишу, Крагујевцу, а била је тражена и у Москви, Варшави, Берлину. Коначно постао је препознатљив писац и добио место које заслужује. У Атељеу 212 је 12. фебруара 1967. премијерно приказана његова драма “Развојни пут Боре Шнајдера”. У Београдском драмском позоришту приказивала се у то време драма “Смртоносна мотористика” која је и у Франкфурту на смотри авангардних позоришта Европе доживела огроман успех. На телевизији се тада емитовала и серија ТВ Буквар која је била део акције описмењавања. Серија и главна јунакиња Кика Бабић, коју је играла Мира Ступица, биле су толико популарне да су их гледали и писмени и неписмени.

Почетком 70-их Александар Поповић је са породицом отишао у САД пошто је добио једногошњу Фордову стипендију. Живели су у Њујорку, у Гринич Вилицу, тадашњем центру хипи културе.

По повратку из Америке, Александар Поповић је неуморно писао и низале су се премијере. Иако је имао великог успеха, ипак су

постојале несугласице са околином. Средином 70-их у Барутани, испод Калемегдана, основао је неформалну театарску групу.

Почетком 80-их година развио се са сугругом и она је то тешко поднела. Њена смрт 1984. године јако је утицала на Александра Поповића. Утеху је нашао у писању. И његово здравствено стање се погоршало, али се он окренуо позоришту као смислу свог живота. Почетком 90-их премијерно је у Пироту изведена његова представа “Бела кафа”, а потом и на Стеријиним позорју у Новом Саду где је добио награду за комедију. Представа Култ театра “Тамна је ноћ” извођена је у Швајцарској, али и на Бродвеју. Следе премијере представа “Мртва тачка”, али и ново извођење “Развојног пута Боре Шнајдера”.

Почетком 1996. године његово здравствено стање је јако погоршано. Боловао је, али је и даље писао. У то време завршава свој нови комад “Баш бунар” који је желео сам да режира. У среду 9. октобра 1996. Александар Поповић је преминуо. Занимљиво је да је претходне вечери био на премијери новог извођења своје драме “Љубинко и Десанка” у Атељеу 212. Истом драмом, 32 године раније, почела је његова каријера позоришног писца на сцени истог позоришта. Сахрањен је у Алеји заслужних грађана на Новом гробљу у Београду.

Немогуће је тачно утврдити колико је дела Александар Поповић написао. Сачувано је четрдесетак позоришних комада, педесетак радио-драма, дванаест телевизијских драма, око пет стотина ТВ емисија и десетак дечјих романа.

Добитник је великог броја књижевних и позоришних награда, а 1996. године проглашен је и за личност године. За собом је оставио мноштво интервјуа, што у недељним и дневним новинама, што у радијским и телевизијским емисијама. Према његовом тексту снимљен је и играни филм “Тамна је ноћ”.

Оваква плодна биографија и библиографија свакако су биле разлог да управо лик и опус

Александра Поповића буду тема првог у низу мултимедијалних документа на којима ће радити студенти Катедре за библиотекарство и информатику.

7. Ток пројекта

Студенти Катедре за библиотекарство и информатику, захваљујући знањима која су усвојили током својих студија, имали су потребне компетенције да прикупе грађу за мултимедијални документ и да је дигитализују, али техничку израду самог мултимедијалног документа нису могли да изведу самостално. Решење се појавило у чињеници да и студенти мастер студија на Математичком факултету у Београду имају предмет истог назива. Спајајући знања која имају студенти једног и другог факултета, дошло је до сарадње између Филолошког и Математичког факултета и заједничког рада на креирању мултимедијалног документа о Александру Поповићу.

Захваљујући заједничком залагању иницијатора пројекта, проф. др Цветане Крстев, руководиоца Катедре за библиотекарство и информатику, потом сарадника у настави на предмету Мултимедијални документ на истој Катедри, професора са Математичког факултета, др Гордане Павловић-Лажетић и мр Јелене Хаџи Пурић, приступило се раду на пројекту.

Са студентима Филолошког факултета направљени су радни састанци на којима је договорено да се студенти поделе у групе, ближе упознају са биографијом и библиографијом Александра Поповића и да обавесте професора и координатора које установе ће посетити у циљу проналажења потребних материјала.

На следећем састанку, студенти су већ имали оформљене групе од 2-7 чланова зависно од обима предвиђених активности и количине релевантних материјала у појединим установама. Студенти су изабрали да посете Музеј позоришне уметности Србије, Југословенску

кинотеку, Радио Београд, Радио телевизију Србије, београдска и новосадска позоришта, библиотеке у Београду, као и позоришта, домове културе и библиотеке у местима одакле су родом и да покушају да у тим установама пронађу одговарајућу грађу.

Двоје студената је добило задатак да, према штампаним изворима, напише биографију и селективну библиографију Александра Поповића.

Студенти су упозорени на то да се текстови о Александру Поповићу, као ни слике ни снимци његових представа, радио и телевизијских емисија не смеју преузимати са интернета, као и да се, приликом дигитализације прикупљене грађе, морају поштовати прописи о ауторским правима. Снимање материјала, фотографисање, скенирање могло се вршити само у договору са надлежним особама у установама у којима су студенти вршили истраживање грађе.

8. Сарадња са установама

Због боље сарадње са установама и прецизнијег дефинисања потреба, свим наведеним установама упућени су дописи који су садржали кратак опис пројекта и молбу да се студентима изађе у сусрет у смислу претраживања каталога, прегледања грађе и дигитализације пронађених материјала. Писмо су потписали декани Филолошког и Математичког факултета, а преко студената писма су достављена управама институција које су студенти одабрали. У писму је објашњено да је у питању студентски пројекат и да је резултат тог пројекта некомерцијални DVD, а да ће свака установа, која пројекат помогне својом грађом, бити наведена као његов покровитељ.

Пошто је Музеј позоришне уметности Србије место на коме се чува грађа о позоришним представама, критикама и интервјуима везаним за позоришну уметност, и пошто је овај Музеј 1998. године организовао изложбу

и издао каталог о делу Александра Поповића, предметни професор и координатор састале су се са директором Музеја позоришне уметности Србије, мр Ксенијом Радуловић, да би је ближе информисале о пројекту. Ова установа омогућила је студентима да прикупе већину материјала који су касније уврштени у мултимедијални документ.

Запослени у свим установе у које су студенти отишли изашли су им у сусрет, указали на грађу коју имају, уступили грађу за дигитализацију, пружили стручну помоћ и упутили студенте и у друге установе чије је фондове требало проучити.

9. Прикупљање и припремање грађе за мултимедијални документ

Студенти Филолошког факултета, у временском периоду од око два месеца, посетили су установе које су одабрали, прегледали фондове и прикупили материјале. Извештаје о прикупљеним материјалима слали су електронском поштом свом координатору који је направио пописе установа, прикупљених документа и врста документа (текст, слика, аудио запис, видео снимак).

Студенти библиотекарства и информатике прибавили су 293 фотографије позоришних представа, портрета и плаката, 91 чланак из новина и часописа, од интервјуа и критика до постхумних објава, 130 минута аудио записа са интервјуима и радио-драмама, 8 сати видео записа представа, инсерата из филмова, телевизијских емисија и ТВ драма.

Након прикупљања грађе, током априла и маја месеца 2010, одржано је неколико заједничких састанака са студентима Филолошког и Математичког факултета, њиховим професорима и координаторима.

Студенти Математичког указали су колегама са Филолошког факултета на формате у којима треба да се налазе материјали који ће чинити садржај мултимедијалног документа.

Сваки од докумената требало је дигитализовати. Текстовете је требало прекуцати да би се добио .doc формат, фотографије скенирати у .jpg формат, VHS записе пренети у DVD формат, а аудио записе у .avi формат.

Велики део текстова критика и интервјуа скенирали су студенти Математичког факултета, па су их онда пропустили кроз OCR. Тако обрађене текстове, студенти Филолошког факултета су поправљали у смислу словних грешака, неправилних хифенација, неправилно пренетих карактера.

На заједничким састанцима је договорено и да се одабране фотографије скенирају и да се за њих направи опис помоћу XML етикета. Описи су садржали назив представе на коју се фотографија односи, позориште у коме је представа изведена, годину извођења, имена глумаца и ликова из представе. Уз помоћ мастер студената Математичког факултета, студенти Филолошког факултета су успешно обавили задатак. Консултовали су се и са запосленима у архивама позоришта у којима су представе извођене, а информације су проналазили и у програмима позоришних представа.

На следећем заједничком састанку, студенти Филолошког факултета, у виду презентација у програму Power Point, представили су прикупљену грађу према установама у којима су истраживали. Договорено је и да биографију Александра Поповића у виду текста прати и звучни запис.

10. Израда и представљање мултимедијалног документа

Прикупљени, одабрани и припремљени материјали предати су студентима Математичког факултета који су приступили техничком делу израде мултимедијалног документа Александар Аца Поповић.

За израду мултимедијалног документа коришћен је програм SMIL који је погодан за

приказивање оваквих садржаја и лак за употребу. Одржан је и један заједнички састанак на коме су мастер студенти Математичког факултета представили овај програм и могућности које он нуди. Указано је и остале напредне технологије које су погодне за процес манипулације мултимедијалним садржајима - Flash, XML, MySQL, PHP. То је омогућило студентима библиотекарства и информатике да дају сугестије у смислу изгледа будућег мултимедијалног документа, садржаја и организације података у оквиру њега. Средином маја месеца 2010. године израђена је прва верзија мултимедијалног документа Александар Поповић.

Израдом мултимедијалног документа студенти библиотекарства и информатике испунили су своје обавезе према програму овог предмета. Сви који су учествовали у раду на пројекту, положили су овај испит. Оцене су формиране према:

- ангажованости студената
- мотивисаности за рад на прикупљању материјала
- самосталности у истраживачком поступку
- спремности за тимски рад
- активној примени раније стечених знања
- редовности у извршавању задатака и похађању часова
- поштовању предвиђених рокова за предају грађе и дораду материјала.

Прву верзију мултимедијалног документа мастер студенти Математичког факултета - Ана Вукадиновић, Бојана Митровић, Милош Ђурић, Игор Ваљевевић, Милош Војиновић са својим професорима - др Горданом Павловић-Лажетић и мр Јеленом Хаци Пурић су представили 20. маја 2010. у Сарајеву на 5. SEEDI међународној конференцији под називом "Дигитализација културне и научне баштине".

Мултимедијални документ Александар Аца Поповић, као производ образовног про-

цеса на Катедри за библиотекарство и информатику су, у виду реферата, представиле Јелена Андоновски, Биљана Ђорђевић и Марија Лукић 25. септембра 2010. на међународној конференцији “Књига и језик у развоју савременог друштва” у организацији Филолошког факултета у Београду.

11. Садржај мултимедијалног документа

Коначна верзија овог мултимедијалног документа дорађена је крајем октобра 2010. године. Ова верзија је приложена уз овај број часописа “Инфотека”, а биће достављена и свим установама које су, на било који начин, учествовале у реализацији овог пројекта.

Коначна верзија садржи неколико група докумената:

1. биографија
2. позоришне представе
3. аудио записи
4. видео записи
5. интервјуи
6. критике
7. мултимедијална база.

Биографија је представљена у виду занимљивог текста који садржи бројне цитате Александра Поповића, а прати је и звучни запис.

Позориште је илустровано фотографијама из представа играних у Народном позоришту у Београду, Атељеу 212, Српском народном позоришту у Новом Саду, Народном позоришту у Зрењанину, Позоришту на Теразијама, Драмском позоришту у Бања Луци, Малом позоришту у Београду и другим. Свака фотографија садржи, што је могуће потпунији опис.

Поред фотографија, садржај мултимедијалног документа чине и аудио и видео записи интервјуа, позоришних представа, телевизијских емисија, дечјих емисија и радио-драма, као и интервјуи у облику текста из разних дневних листова и часописа као што су Бор-

ба, Експрес недељна ревија, НИН, Политика, Радио ревија, Свет, Вечерњи лист (Загреб), Вести (Ужице).

Садржај мултимедијалног документа употпуњују и критике следећих позоришних представа објављене у различитим новинама и часописима: Афера Љиљак, Бела кафа, Чарапа од сто петљи, Чарлама збогом, Капа доле, Комунистички рај, Крмећи кас, Љубинко и Десанка, Мрављи метеж, Пепељуга, Развојни пут Боре Шнајдера, Сабља димискија, Смртоносна мотористика, Свети ђаво Распућин и Утва птица златокрила.

Будући да се сав прикупљени материјал није могао наћи на мултимедијалном документу, студенти Математичког факултета су направили и мултимедијалну базу у коју су уврштене бројне фотографије, плакати, исечци из новина, разни критички текстови, делови интервјуа, а која је доступна преко интернета (<http://multimedia.math.rs/index.html>).

12. Закључна оцена

Мултимедијални документ, као студентски предмет-пројекат, новина је у образовном процесу на Катедри за библиотекарство и информатику. Осим што је, кроз различите евиденције, праћена активност студената у току израде мултимедијалног документа, током семестра обратили смо пажњу и на друге квалитативне показатеље:

1. Код студената је најпре наишло на одобравање то што из тог предмета немају испит у класичном облику.

2. У току рада на пројекту мултимедијални документ Александар Аца Поповић студенти су показали изузетну мотивисаност за рад и велику иницијативу.

3. Студенти су имали могућност да примене оно што су до тада научили и испоставило се да су одлично препознали институције у чијим фондовима би могли наћи потребне садржаје. Током истаживачког поступка, уочено

је добро познавање фондова, рада са грађом, обраде грађе, методологије и техника проналажења информација.

4. Студенти су показали и да су вешти у преговарању са одговорним лицима у установама, тако да професор и координатор нису морали лично да одлазе и траже помоћ руководиоца установа.

5. Уочљива је и упорност студената да дођу до материјала који су били теже доступни и које је требало чекати дуже време.

6. Студенти су показали и жељу да се детаљније упознају са процесима рада у појединим установама. Једна студенткиња је, подстакнута радом на овом пројекту, почела волонтерски рад на обради и дигитализацији фонда у Музеју позоришне уметности Србије.

7. Студенти су били веома успешни у тимском раду, па се намеће закључак да би тај модел рада требало применити и у настави других предмета на Катедри за библиотекарство и информатику.

8. Нарочито је значајна сарадња и заједнички рад студената Математичког и Филолошког факултета. Једни другима су пренели потпуно нова знања и помогли да се проблем израде мултимедијалног документа сагледа из свих углова. Једини проблем је био неуспешност термина испитних рокова између ова два факултета, па будући библиотекарски информатичари нису имали прилику да зна-

чајније утичу на визуелно решење овог мултимедијалног документа.

9. Обавештавања између професора, координатора и студената одвијала су се електронском поштом и то се показало као брзо и ефикасно средство. И материјали за обраду, поправку и дораду су се, углавном, дистрибуирали на исти начин.

У будућим пројектима било би потребно да коначна верзија документа буде завршена већ у мају месецу, пре него што почне јунски испитни рок. Такође, требало би да се студенти, који имају талента и интересовања за графички дизајн, активније укључе у креирање изгледа мултимедијалног документа.

Потребно је још нагласити да пројекат не би био реализован и да овај мултимедијални документ не би садржао значајне информације и обиље података да запослени у установама којима су се студенти обратили нису показали сусретљивост и љубазност у пружању стручне помоћи. Нарочито се захваљујемо Музеју позоришне уметности Србије, Библиотеци Југословенске кинотеке, Радио Београду, Радио телевизији Србије, Звездара театру, Битеф театру, Атељеу 212, Југословенском драмском позоришту, Народном позоришту у Београду, Библиотеци Српског народног позоришта у Новом Саду, Стеријиним позорју у Новом Саду, Дому културе и Библиотеци „Јован Томић“ у Новој Вароши, Шабачком позоришту.

Белешка

¹Студенти Катедре за библиотекарство и информатику који су у току школске 2009/2010. године учествовали у изради мултимедијалног документа Александар Аца Поповић: Јелена Андоновски, Јелена Бојић, Ана Глишић, Борис Ђенадић, Кристина Ђермановић, Биљана Ђорђевић, Марко Ђурић, Ивана Ђурка, Драгана Исаковић, Тамара Јанковић, Марија Лукић, Маријана Миловановић, Милош Орловић, Сандра Петровић, Слободан Стаматов, Катарина Станишић, Тамара Станчић, Јасмина Стојановић, Оља Стојановић, Звездана Стојковић, Тијана Стојковић, Бојана Требињац, Тања Ђирић, Споменка Челебић.

Литература

- Богичевић, Душан. 2009. Интерактивна настава као иновативни модел универзитетског предавања. *Иновације у настави – часопис за савремену наставу* 22, (2): 42-52.
- IFLA. 2004. Smernice za audiovizualnu i multimedijalnu građu u bibliotekama i drugim institucijama, <http://archive.ifla.org/VII/s35/pubs/avm-guidelines04-sr.pdf> (приступљено 8.11.2010.)
- Милићевић, Миодраг и Тодорић-Вукашин, Драгана. 2009. Примена мултимедијалних алата у образовању. *Педагошка стварност* 55, (9-10): 955-961.
- Поповић, Радован. 2009. *Последњи српски бољшевик*. Београд: Службени гласник.
- Радовановић, Сања. 2005. Мултимедијална дела – појам и правна заштита. *Зборник радова Правног факултета, Нови Сад* 39, (3): 169-181.